

©Documentul a fost pus la dispoziție cu sprijinul Consiliului Superior al Magistraturii din România (www.csm1909.ro) și al Institutului European din România (www.ier.ro). Permiseunea de a republica această traducere a fost acordată exclusiv în scopul includerii sale în baza de date HUDOC.

©The document was made available with the support of the Superior Council of Magistracy of Romania (www.csm1909.ro) and the European Institute of Romania (www.ier.ro). Permission to re-publish this translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului

Secția a treia

CAUZA COSTREIE ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 31703/05)

HOTĂRÂRE

Strasbourg

13 octombrie 2009

Hotărârea devine definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Costreie împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a treia), reunită într-o cameră compusă din
Josep Casadevall, *președinte*, Elisabet Fura, Corneliu Bîrsan, Boštjan M. Zupančič,
Alvina Gyulumyan, Egbert Myjer, Luis López Guerra, *judcători*, și , *grefier de secție*,

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 22 septembrie 2009,
pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află cererea nr. 31703/05 îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, domnul Valentin Sorin Costreie („reclamantul”), a sesizat Curtea la 13 august 2005 în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („convenția”).

2. Guvernul român („Guvernul”) este reprezentat de agentul guvernamental, domnul Răzvan-Horațiu Radu, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

3. Reclamantul pretindea o încălcare a art. 8 din Convenție ca urmare a imposibilității în care se află de a-și exercita drepturile părintești față de cele două fiice minore ale sale.

4. La 18 iunie 2008, Curtea a hotărât să comunice cererea Guvernului. În conformitate cu dispozițiile art. 29 § 3, Curtea a decis că admisibilitatea și temeinicia cauzei vor fi examinate împreună.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

5. Reclamantul s-a născut în 1971 și locuiește în București.

6. În 1993, reclamantul s-a căsătorit cu C.D.E. Cuplul a avut două fete, Miruna Maria (M.M.) și Teodora Andreea (T.A.), născute în 1995 și respectiv 1999.

7. În 2000, datorită studiilor doctorale ale reclamantului, cuplul a luat decizia de a se muta în Canada cu cele două fiice pe o perioadă de patru ani. În aprilie 2002, C.D.E. s-a întors în România cu fetele, datorită problemelor de adaptare ale sale și ale M.M. Reclamantul și-a continuat studiile în Canada, menținând periodic legătura cu familia sa.

8. În timpul vacanței pe care reclamantul a petrecut-o în România, la 13 iunie 2003, C.D.E. a părăsit domiciliul comun, luând cu ea cele două fiice minore ale cuplului, fără consimțământul reclamantului.

1. Acțiunea de pronunțare a unei ordonanțe președințiale pentru încredințarea provizorie a copiilor în favoarea mamei

9. La 16 iunie 2003, C.D.E. a introdus o acțiune de pronunțare a unei ordonanțe președințiale pentru a obține încredințarea provizorie a celor două fete. Reclamantul a depus o cerere reconvențională și a solicitat, la rândul său, încredințarea provizorie.

10. Prin hotărârea definitivă din 5 septembrie 2003, după ce a constatat că C.D.E. lăsa uneori copiii în grija vecinilor până seara târziu și că avea o atitudine care îi putea influența negativ pe copii, Judecătoria București a respins acțiunea mamei ca nefondată. Cererea reconvențională a reclamantului a fost admisă, iar acesta a obținut încredințarea provizorie a celor două fiice minore.

11. La 17 septembrie 2003, hotărârea a fost investită cu formulă executorie.

12. La 2 octombrie 2003, s-a dispus suspendarea executării hotărârii menționate ca urmare a cererii mamei care a formulat, de asemenea, o contestație la executare.

13. La 15 septembrie 2003, reclamantul a adresat o plângere Poliției București, susținând că mama celor două fete refuza să se conformeze hotărârii și că le ascundea. La 29 octombrie 2003, Poliția Sectorului 6 București a dispus neînceperea urmăririi penale, confirmată de procuror prin ordonanța din 6 ianuarie 2004.

14. În urma unei a doua acțiuni de pronunțare a unei ordonanțe președințiale introduse de C.D.E., prin hotărârea din 5 decembrie 2003, judecătoria a acordat încredințarea provizorie a celor două fete mamei, până la pronunțarea divorțului. Pentru a se pronunța astfel, judecătoria a constatat că circumstanțele se schimbaseră. Astfel, fetele au fost încredințate C.D.E. în tot acest timp. Datorită temerilor manifestate de C.D.E. ca reclamantul să nu răpească fetele, M.M. nu a frecventat școala la care era înscrisă. Instanța a făcut referire la incidentul survenit la 29 octombrie 2003, când reclamantul și cele două fete au fost reținute la granița cu Serbia, în timp ce încercau să iasă din România, deși executarea hotărârii din 5 septembrie 2003 era suspendată (a se vedea pct. 12). Instanța a observat că acest demers al reclamantului era de natură să creeze o stare de nesiguranță și de anxietate pentru minore. Aceasta a considerat că era în interesul copiilor să rămână lângă mama lor până la pronunțarea divorțului. 15. Recursul din 20 octombrie 2004 a fost respins prin hotărârea definitivă a Tribunalului București din 20 octombrie 2004.

2. Demersurile reclamantului în vederea obținerii dreptului de vizitare

a) Prima acțiune a reclamantului de pronunțare a unei ordonanțe președințiale

16. Întemeindu-se pe imposibilitatea de a-și vedea fetele după părăsirea domiciliului de către C.D.E., reclamantul a introdus o acțiune de pronunțare a unei ordonanțe președințiale care să o oblige pe aceasta să îi permită să își vadă fetele în timpul vacanței de vară din 2003. Acesta a propus următorul program: fie de la 3 până la 13 septembrie 2003, fie de la 5 la 8 septembrie 2003 sau de la 12 până la 15 septembrie 2003. De asemenea, acesta a solicitat dreptul de a le duce la mare.

17. Prin hotărârea din 2 septembrie 2003, Judecătoria Sectorului 6 București a admis parțial cererea reclamantului. Acesta a fost autorizat să le vadă în conformitate cu calendarul stabilit de către instanță: începând cu ora 17, de la 5 septembrie 2003 până la 7 septembrie 2003, la ora 18, și de la 12 până la 14 septembrie 2003. În ceea ce privește restul, instanța a considerat că activitățile școlare sau preșcolare ale fetelor puteau fi perturbate de o vacanță la mare.

18. Decizia respectivă nu a fost executată, ca urmare a refuzului C.D.E. de a se conforma acesteia.

b) A doua acțiune de pronunțare a unei ordonanțe președințiale

19. La 27 ianuarie 2004, reclamantul a introdus o nouă acțiune de pronunțare a unei ordonanțe președințiale prin care să obțină dreptul temporar de vizitare a fiicelor sale minore. Reclamantul a subliniat că procedura de divorț era în curs și că din 13 iunie 2003, dată la care soția sa a părăsit domiciliul comun, aceasta l-a împiedicat în mod constant să își vadă fiicele.

20. Prin ordonanța președințială din 9 martie 2004, Judecătoria București a admis parțial acțiunea reclamantului. Instanța a dispus ca C.D.E. să îi permită reclamantului să își vadă fiicele în fiecare sâmbătă și duminică din prima și a treia săptămână din lună, de la ora 10 dimineața până la ora 18, în domiciliul comun al părinților, în prezența mamei. Pentru a reține această soluție, instanța a observat că reclamantul a fost împiedicat să aibă legături cu fiicele sale din iunie 2003 și că, având în vedere vârsta acestora, întreruperea legăturilor putea să aibă efecte ireversibile. Instanța a insistat asupra faptului că reclamantul nu era decăzut din drepturile și responsabilitățile sale părintești și că exercitarea acestor drepturi doar de către mamă putea influența negativ copiii în privința reclamantului. Aceasta a observat că reclamantul era recunoscut drept o persoană care oferea garanțiile morale pentru creșterea responsabilă a copiilor săi și că, înainte de iunie 2003, relația cu fiicele sale era o relație normală tată-copil. Instanța a precizat că era vorba de o măsură provizorie valabilă până la pronunțarea unei decizii definitive în procedura de divorț și încredințarea copiilor, decizie care urma să stabilească, de asemenea, modalitățile de menținere a legăturilor personale cu părintele căruia nu îi vor fi încredințați copiii.

21. Prin încheierea din 31 martie 2004, Judecătoria București a admis cererea de executare a ordonanței citate anterior.

22. La 3 aprilie 2004, un executor judecătoresc, însoțit de reclamant, a încercat să pună în executare decizia. Astfel cum reiese din procesul-verbal întocmit la această dată, nu a fost găsită nicio persoană la domiciliul celor două fete. La 4, 17 și 18 aprilie 2004, precum și la 15 și 16 mai 2004 și la 5, 6 și 19 iunie 2004, executorul judecătoresc a încercat din nou, în zadar, să pună în executare decizia Judecătoriei București. Acesta nu a reușit niciodată să le întâlnească pe mamă și pe cele două fete.

23. La 5 mai 2004, printr-o încheiere definitivă, judecătoria a obligat C.D.E. la plata de daune cominatorii în valoare de 300 000 RON pentru fiecare zi de întârziere în executarea hotărârii din 9 martie 2004. Potrivit reclamantului, nici această hotărâre nu a fost executată vreodată.

24. Reclamantul a formulat recurs împotriva ordonanței președințiale din 9 martie 2004.

25. Prin hotărârea definitivă din 14 februarie 2005, Tribunalul București a admis recursul acestuia și a modificat hotărârea citată anterior. În consecință, mama a fost obligată să îi permită reclamantului să își ia fiicele începând cu ora 16, vinerea, la fiecare sfârșit de săptămână din prima și a treia săptămână din lună, la domiciliul acestuia. În ceea ce privește vacanțele școlare, instanța a decis că reclamantul avea dreptul de a petrece jumătate din toate vacanțele școlare scurte cu fiicele sale și de la 1 august la 15 septembrie în timpul vacanței de vară. Instanța a reținut că fetele trebuiau să petreacă timp singure cu tatăl lor astfel încât să își poată exprima în mod liber afecțiunea pentru el.

26. La 6 aprilie 2005, judecătoria a admis cererea de executare a hotărârii din 14 februarie 2005, prin încheiere definitivă.

27. La 29 aprilie, 20 mai, 3 iunie, 17 iunie 2005, reclamantul a încercat, însoțit de executorul judecătoresc și de ofițeri de poliție, să își vadă fiicele. La 3 iunie erau prezenți și doi inspectori de la Direcția generală de asistență socială și protecția copilului ca urmare a unei cereri a reclamantului adresate acestei autorități. Nu se afla nimeni la domiciliul C.D.E. și al celor două fete.

28. La 1 august 2005, C.D.E. a deschis ușa reclamantului care era însoțit de executorul judecătoresc și de inspectorii de poliție și a declarat că nu intenționa să se conformeze hotărârii prin care se stabilise programul de vizitare.

29. La 1 august 2007, cu ocazia unei noi încercări a reclamantului, C.D.E. a declarat că intenționa să se conformeze hotărârii Tribunalului București. Cu toate acestea, M.M. a precizat că nu dorea să meargă cu tatăl său, dar că acesta putea să o sune pentru a relua legătura. Un proces-verbal a fost întocmit de executorul judecătoresc la data respectivă. Cu această ocazie, reclamantul și executorul erau însoțiți de reprezentanți ai Direcției de protecție a copilului.

3. Divorțul și încredințarea copiilor

30. La 21 aprilie 2004, Judecătoria Ploiești a pronunțat divorțul soților. Instanța a încredințat mamei cele două fiice minore și a obligat reclamantul să plătească 32% din veniturile sale lunare cu titlu de pensie alimentară până la majorat. Aceasta a reținut că, de la naștere, fetele au fost întotdeauna lângă mama lor, chiar și atunci când tatăl lor își continua studiile de doctorat în Canada. Instanța s-a întemeiat, de asemenea, pe un raport de evaluare psihologică, redactat la 1 septembrie 2003, potrivit căruia fetele nu prezentau niciun semn de abuz emoțional sau fizic din partea părinților lor. Aceasta a concluzionat că, deși fetele încercau sentimente pozitive față de ambii părinți, nu puteau fi despărțite de mama lor, având în vedere vârsta lor și profundul lor atașament pentru mamă, de care nu fuseseră niciodată despărțite mai mult de o zi sau două. Hotărârea nu conține nicio dispoziție cu privire la drepturile de vizitare ale reclamantului.

31. La 20 septembrie 2004, Curtea de Apel Ploiești a respins ca nefondat apelul reclamantului. Curtea de apel a indicat că reclamantul putea introduce o acțiune în temeiul art. 43 din Codul familiei pentru a obține un drept de vizitare a fiicelor sale în vederea unei dezvoltări normale a relațiilor dintre aceștia.

32. La 10 martie 2005, decizia de divorț a devenit definitivă în urma respingerii acțiunii reclamantului de Curtea de Apel Ploiești, reunită într-o nouă componentă.

4. Plângerea penală împotriva C.D.E.

33. La 2 iunie 2004, reclamantul a introdus o plângere penală împotriva C.D.E. El a susținut că aceasta din urmă nu îi respecta dreptul de a avea legături cu cele două fiice ale sale, și aceasta în ciuda hotărârilor judecătorești pronunțate în acest sens, în special hotărârea din 9 martie 2004. Acesta invoca în sprijinul său art. 307 alin. (2) C. pen. cu privire la nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului.

34. Prin raportul din 30 mai 2005, Poliția Sectorului 6 București a propus trimiterea în judecată a C.D.E. pentru săvârșirea infracțiunii menționate la art. 307 alin. (2) C. pen. Dosarul a fost trimis Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 6 București, competent pentru a dispune măsura propusă.

35. Prin ordonanța din 31 octombrie 2005, Parchetul de pe lângă Judecătoria Sectorului 6 București a constatat că faptele imputate C.D.E. nu îndeplineau condițiile necesare pentru angajarea răspunderii penale a acesteia. Această decizie se întemeia pe mai multe elemente. Astfel, parchetul a audiat-o pe M.M. în vârstă de 10 ani și a constatat că aceasta din urmă

încerca un sentiment de teamă față de tatăl său, după încercarea acestuia de a o duce în Belgrad la 29 octombrie 2003. În plus, raportul de evaluare psihologică redactat imediat după aceste evenimente făcea trimitere la sentimentul de anxietate și la stările afective contradictorii ale M.M. față de tatăl său și a constatat că ambele fiice refuzau să plece din casă și încercau sentimente de nesiguranță și de frustrare. Potrivit raportului, era de dorit un tratament terapeutic. În ceea ce privește refuzul C.D.E. de a-i permite reclamantului să își vadă fiicele, astfel cum avea dreptul în temeiul hotărârilor judecătorești, parchetul a constatat că mama acționase în interesul copiilor săi, încercând să nu le oblige să își vadă tatăl împotriva voinței lor. În consecință, parchetul a dispus încetarea urmăririi penale împotriva C.D.E.

36. Reclamantul a formulat o plângere penală împotriva acestei ordonanțe.

37. Prin ordonanța din 3 aprilie 2006, prim-procurorul Parchetului de pe lângă Judecătoria Sectorului 6 București a respins plângerea ca nefondată.

38. La 27 aprilie 2006, în temeiul dispozițiilor art. 278¹ C. proc. pen., reclamantul a introdus o plângere penală la Judecătoria Sectorului 6 București. Acesta a subliniat, printre altele, că C.D.E. nu îi permitea să își vadă fiicele, exercitând presiuni asupra acestora din urmă și influențându-le declarațiile. De altfel, acesta a subliniat că raportul de evaluare psihologică în care se confirma o anumită angoasă din partea fiicelor față de tatăl lor a fost infirmat de către instituția care l-a eliberat. În această privință, reclamantul a făcut trimitere la o comunicare din partea Direcției de protecție a copilului, din 12 februarie 2004, care preciza că raportul din 5 noiembrie 2003 nu arăta rezultatele testelor psihologice utilizate, care includeau aspecte ce nu puteau fi determinate prin intermediul testelor psihologice. În plus, disponibilitatea afișată de către C.D.E. pentru facilitarea legăturilor cu fiicele sale nu era decât teoretică. În consecință, acesta solicita condamnarea penală a C.D.E. pentru nerespectarea măsurilor privind încredințarea copiilor.

39. Prin sentința din 19 mai 2006, Judecătoria Sectorului 6 București a respins plângerea penală a acestuia. Instanța a constatat că hotărârile din 4 martie 2004 și 14 februarie 2005 ale Tribunalului București nu erau executate, în pofida eforturilor susținute ale reclamantului, asistat de executorii judecătorești și de agenții de poliție. În ciuda acestei constatări, instanța a reținut că, din declarațiile M.M., precum și din cele ale bonei sale S.E., reieșea că, după încercarea de răpire a fetelor, acestea din urmă au avut o atitudine negativă față de tatăl lor. În conformitate cu elementele aflate la dosar, instanța a considerat că C.D.E. nu a avut intenția de a-l împiedica pe reclamant să își vadă fiicele, ci din contră că acesta le-a văzut în mai multe rânduri, chiar dacă nu în condițiile precise stabilite în hotărârea citată anterior. După referirea la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a obligațiilor impuse statului în temeiul art. 8 în vederea asigurării legăturii dintre copii și părintele căruia nu i-au fost încredințați copiii, instanța a hotărât că nu putea fi angajată răspunderea penală a C.D.E. Astfel, teama încercată de către fete nu putea fi înlăturată printr-o condamnare penală a mamei, ci presupunea concursul mai multor organisme printre care autoritatea tutelară, serviciul de protecție a copilului, specialiști precum psihiatri și psihologi. În afară de aceasta, instanța a considerat că cei doi părinți nu au depus eforturi pentru soluționarea situației create. În consecință, instanța a respins plângerea penală ca nefondată.

40. La 24 mai 2006, reclamantul a formulat recurs.

41. Tribunalul București s-a pronunțat la 3 noiembrie 2006. Tribunalul a constatat că C.D.E. a avut un comportament imputabil, deoarece a refuzat executarea hotărârilor judecătorești pronunțate în favoarea reclamantului. Instanța a constatat că, deși fetele încearcă o anumită teamă față de tatăl lor, judecătoria dispusese, prin hotărârea din 9 martie 2004, ca dreptul de vizitare al tatălui să fie exercitat în prezența mamei, ceea ce ar atenua teama acestora. În plus, raportul de evaluare psihologică din 5 noiembrie 2003 a fost redactat la o zi de la incidentul din 29 octombrie 2003 și era normal ca fetele să fie afectate de acest incident. Cu toate acestea, pentru T.A. incidentul nu reprezenta decât o aventură, în timp ce M.M. a fost dezamăgită de faptul că tatăl ei, pe care îl iubea atât de mult, a încercat să o ia de lângă

mama sa, însă niciuna dintre fete nu exprima un refuz clar de a-l vedea pe reclamant. În plus, institutul care a redactat raportul respectiv și-a infirmat ulterior concluziile. Tribunalul a considerat că atitudinea negativă a fiicelor față de tatăl lor se datora în special comportamentului C.D.E. care refuza să se conformeze hotărârilor judecătorești prin care i se acordase reclamantului drept de vizitare. În consecință, tribunalul a casat ordonanța de încetare a urmăririi penale și a trimis cauza Judecătoriei Sectorului 6 București pentru a se pronunța pe fond cu privire la plângerea penală a reclamantului.

42. Judecătoria a fost din nou sesizată cu privire la cauză. La 30 martie 2007, un raport de evaluare psihologică a fost redactat la solicitarea judecătoriei. Raportul a observat că cele două fete erau bine educate de către mama lor și a constatat că acestea aveau nevoie de afecțiunea paternă. Raportul recomanda părinților să evite conflictele dintre ei și să colaboreze și să se implice în activitățile școlare ale fiicelor.

La 24 mai 2007, după o analiză de mai multe pagini, judecătoria a obligat C.D.E. la plata unei amenzi penale de 5 000 ROL (aproximativ 1 530 EUR) pentru nerespectarea măsurilor privind încredințarea copiilor și a sumei de 1 ROL pentru prejudiciul moral suferit de reclamant. Instanța a arătat că respectivele concluzii ale evaluării psihologice efectuate după incidentul din 29 noiembrie 2003 au fost ulterior infirmate. Un certificat depus la dosar de către un psiholog școlar arăta că minorele au beneficiat de sfaturi și de terapie psihologică între noiembrie 2003 și aprilie 2004, dată la care acestea au încetat să aibă nevoie de acest tip de tratament. De asemenea, instanța a observat că, după luna aprilie 2004, nu exista niciun motiv pentru a refuza legătura fetelor cu tatăl lor. Chiar dacă M.M. a declarat, la 16 septembrie 2005, în fața procurorului că nu dorea să își vadă tatăl, trebuia să se țină seama de faptul că această declarație a fost făcută în prezența C.D.E. și după o lungă perioadă în care fata și-a văzut tatăl foarte rar și a fost sub influența mamei. În această privință, instanța a reținut concluziile experților de la Direcția generală de asistență socială și protecția copilului, potrivit cărora o evaluare psihologică nu se putea face pe baza unei singure discuții cu copilul și în prezența mamei. În continuare, aceasta a considerat că, în speță, nu exista niciun refuz clar al fetelor de a menține legături cu tatăl lor, ci din contră, raportul psihologic evidenția nevoia acestora de afecțiune paternă. Refuzul mamei de a permite reclamantului să aibă legături cu fiicele sale nu mai putea fi justificat prin efectele incidentului din 29 octombrie 2003. Instanța a reținut astfel că, într-adevăr, C.D.E. a încercat întotdeauna să împiedice astfel de legături, după ce aceasta a părăsit domiciliul conjugal la 13 iunie 2003, deci chiar înainte de incidentul din 29 octombrie 2003. Instanța a concluzionat că atitudinea C.D.E. pentru a-l împiedica în mod sistematic și pentru o lungă perioadă, fără motive, pe reclamant să aibă legături personale cu cele două fiice minore ale sale în condițiile definite de hotărârea din 9 martie 2004, astfel cum a fost modificată prin hotărârea din 14 februarie 2005, a creat premisele unei degradări posibil iremediabile a legăturilor dintre aceștia. Instanța a constatat că erau întrunite elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 307 alin. (2) C. pen., și anume nerespectarea măsurilor judiciare privind încredințarea minorului.

43. În urma recursului C.D.E. împotriva hotărârii menționate anterior, Tribunalul București a revenit asupra acestei hotărâri, prin hotărârea definitivă din 23 ianuarie 2008. Acesta a considerat că nu era în interesul celor două fiice să se aplice o sancțiune penală mamei lor, având în vedere că aceasta nu a avut intenția de a afecta relațiile dintre fiicele sale și reclamant, ci a vrut să își protejeze copiii. Tribunalul a confirmat concluzia hotărârii contestate cu privire la prejudiciul moral.

5. Demersurile reclamantului pe lângă autoritățile pentru protecția copilului

44. La 22 iulie 2003, la cererea reclamantului, Serviciul public pentru protecția drepturilor copilului în dificultate sau cu handicap a inițiat o anchetă socială pentru a stabili situația fetelor. Raportul redactat la această dată nu s-a exprimat cu privire la situația copiilor, cu excepția informațiilor din partea mamei, chemată de două ori la sediul serviciului. C.D.E. și-a

trimis avocații la aceste reuniuni, aceștia adoptând o atitudine agresivă potrivit concluziilor raportului. La 1 septembrie 2003, un raport de evaluare psihologică redactat de către Direcția pentru protecția copilului a constatat că cele două fete minore aveau o educație adecvată și erau bine îngrijite de către mama lor. Nu se făcea nicio precizare cu privire la legăturile cu tatăl lor.

45. La cererea C.D.E., un nou raport psihologic a fost redactat de către Direcția pentru protecția copilului la 5 noiembrie 2003, în urma evenimentelor de la 29 octombrie 2003, când reclamantul a încercat să treacă frontiera cu cele două fiice (a se vedea supra pct. 35).

46. Prin comunicarea din 29 ianuarie 2004, reclamantul a solicitat asistență și ajutor de urgență la Direcția pentru protecția copilului sector 3 (denumită în continuare „direcția”) pentru a lua măsuri în vederea facilitării întâlnirilor cu copiii săi. Prin comunicarea din 12 februarie 2004, direcția i-a răspuns că, după ce a vorbit cu mama, aceasta din urmă a fost de acord ca reclamantul să efectueze o vizită la domiciliul minorelor. Această vizită urma să fie efectuată prin intermediul unui agent al direcției. De asemenea, direcția l-a informat cu privire la concluziile raportului psihologic redactat la 5 noiembrie 2003 privind absența oricărui semn de abuz fizic sau emoțional al fetelor din partea C.D.E. Din elementele aflate la dosar, reiese că reclamantul nu și-a văzut fiicele în 2004.

47. Prin comunicarea din 6 aprilie 2005, reclamantul a solicitat ajutorul aceleiași direcții, subliniind, printre altele, că, în conformitate cu hotărârea definitivă a Tribunalului București din 14 februarie 2005, avea dreptul să își vadă fiicele și chiar să le ia în timpul vacanțelor școlare. Acesta solicita direcției să ia măsuri în vederea „responsabilizării” mamei astfel încât aceasta să înțeleagă importanța legăturilor paterne și sublinia că aceasta izola fetele și solicita deplasarea unui psiholog la fața locului. La 10 și 25 mai 2005, direcția l-a informat că, ținând seama de complexitatea cauzei și de necesitatea de a obține informații, putea să treacă o anumită perioadă de timp până la găsirea unei soluții. La 23 mai 2005, Direcția pentru protecția copilului a redactat un raport de anchetă socială privind cele două fete și a concluzionat că, deși C.D.E. nu a interzis în mod formal fiicelor sale să mențină legături cu tatăl lor, aceasta făcea tot posibilul pentru împiedicarea legăturilor, personale sau telefonice. Același raport recomanda ca întreaga familie să urmeze un program de consiliere și terapie familială.

48. Reclamantul a reiterat cererea de a i se acorda asistență prin scrisoarea din 1 iunie 2005.

49. La 17 iunie 2005, un nou raport a fost redactat în urma întâlnirii unui psiholog cu cele două fete, în prezența mamei și după discuții cu ambii părinți. Minorele au afirmat că erau de acord să primească vizitele tatălui lor, „cu condiția ca acesta să nu le mintă din nou”. Se menționa, de asemenea, că observațiile erau superficiale, având în vedere că a avut loc doar o întâlnire cu psihologul în prezența mamei lor și că acesta nu a avut ocazia să analizeze interacțiunea reclamantului cu fiicele. Cu titlu de concluzie, raportul propunea un program de terapie familială pentru părinți și cele două fiice. Din elementele aflate la dosar, reiese că nu existat nicio urmare a acestei întâlniri cu un psiholog din partea autorităților. La 21 iunie 2005, reclamantul a fost informat cu privire la rezultatele acestei evaluări psihologice. Întrucât nu a considerat acest răspuns adecvat, reclamantul a solicitat din nou ajutor pentru a-și putea exercita drepturile părintești.

50. În 2006, reclamantul a formulat o cerere pentru a primi informații cu privire la evoluția școlară a fiicelor sale, solicitând asistență din partea Direcției pentru protecția copilului. Aceasta din urmă i-a trimis rapoartele pozitive emise de către unitățile școlare frecventate de către fete.⁵¹ O nouă anchetă socială a fost întreprinsă în 2006, iar raportul a descris relațiile dintre părți, fără să propună sau să stabilească măsuri concrete pentru a asigura o legătură reală între tată și fiicele sale.

52. În cadrul procedurii judiciare având drept obiect plângerea penală a reclamantului împotriva C.D.E., Direcția pentru protecția copilului a efectuat un nou raport psihologic, în care se constata dezvoltarea armonioasă a fiicelor și nevoia acestora de afecțiune paternă.

Recomandările făcute părinților erau să evite conflictele dintre ei, să colaboreze și să se implice în activitățile școlare ale minorelor.

53. La 1 august 2007, la cererea C.D.E., reprezentanții Direcției pentru protecția copilului s-au dus la domiciliul acesteia pentru a asista la o întâlnire între reclamant și fiicele sale. În timpul vizitei respective, acestea au refuzat să meargă la tatăl lor în timpul vacanței de vară, astfel cum prevedea hotărârea din 14 februarie 2005 și și-au exprimat dorința de a menține legătura cu el prin telefon. De asemenea, fetele au refuzat să meargă cu tatăl lor pentru câteva ore într-un alt loc. La 14 august 2007, a avut loc o nouă întâlnire între reclamant, reprezentanții Direcției pentru protecția copilului, fete și C.D.E. Potrivit raportului redactat de Direcția pentru protecția copilului, cei doi părinți au declarat că, de la 1 august, au reușit să comunice mai bine, încercând să găsească împreună soluții pentru ameliorarea relațiilor dintre fete și tatăl lor. Cu toate acestea, fetele au reiterat refuzul de a merge la tatăl lor pentru o parte a vacanței. Cei doi părinți și-au luat angajamentul de a urma împreună cu fiicele ședințe de consiliere psihologică, semnând declarații în acest sens.

6. *Întâlnirile reclamantului cu cele două fiice*

54. Potrivit informațiilor aflate la dosar, reclamantul a putut să se întâlnească cu fiicele sale în timpul acestei perioade cu anumite ocazii, în special în octombrie 2003, în ianuarie și în martie 2005, în ianuarie 2006 și în august 2007 (a se vedea, de asemenea, supra pct. 46).

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNE RELEVANTE

55. Dispozițiile relevante din Codul familiei, din Codul penal, din Codul de procedură penală și din Codul de procedură civilă („C. proc. civ.”), în vigoare la momentul faptelor, cu modificările ulterioare sunt descrise în hotărârea *Lafargue împotriva României*, (nr. 37284/02, pct. 64-70, 13 iulie 2006).

56. Art. 581 C. proc. civ., care este, de asemenea, relevant în speță, este formulat după cum urmează:

„Instanța va putea să ordone măsuri vremelnice în cazuri grabnice, pentru păstrarea unui drept care s-ar păgubi prin întârziere, pentru prevenirea unei pagube iminente și care nu s-ar putea repara, precum și pentru înlăturarea piedicilor ce s-ar ivi cu prilejul unei executări [...]

(4) Ordonanța este vremelnică și executorie. Instanța va putea hotărî ca executarea să se facă fără somație sau fără trecerea unui termen.”

57. Art. 613² C. proc. civ. autorizează instanța care se pronunță asupra divorțului să ia măsuri vremelnice privind obligația de întreținere a copiilor minori.

58. Direcțiile județene pentru protecția drepturilor copilului sunt instituții publice la nivel județean, cu personalitate juridică, sub autoritatea consiliului județean. Rolul acestor instituții este de a le asigura copiilor în dificultate protecția și asistența necesare pentru a beneficia de drepturile lor și de a le oferi susținere și consiliere pentru a preveni situațiile care pun în pericol siguranța și dezvoltarea copilului.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 8 DIN CONVENTIE

59. Reclamantul pretinde că autoritățile române nu au luat măsurile corespunzătoare pentru a asigura executarea rapidă a hotărârilor judecătorești pronunțate în speță și care îi acordau dreptul de vizitare și de găzduire a fiicelor sale. Astfel, autoritățile române au încălcat art. 8 din Convenție, redactat după cum urmează:

„1. Orice persoană are dreptul la respectarea vieții sale private și de familie, a domiciliului său și a corespondenței sale.

2. Nu este admis amestecul unei autorități publice în exercitarea acestui drept decât în măsura în care acest amestec este prevăzut de lege și dacă constituie o măsură care, într-o societate democratică, este necesară pentru securitatea națională, siguranța publică, bunăstarea economică a țării, apărarea ordinii și prevenirea faptelor penale, protejarea sănătății sau a moralei, ori protejarea drepturilor și libertăților altora.”

A. Cu privire la admisibilitate

60. Curtea constată că acest capăt de cerere nu este în mod vădit nefondat în sensul art. 35 § 3 din Convenție. De altfel, Curtea subliniază că acesta nu prezintă niciun alt motiv de inadmisibilitate. Prin urmare, este necesar să fie declarat admisibil.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

a) Reclamantul

61. Reclamantul pretinde că autoritățile române nu au luat măsurile corespunzătoare pentru a asigura executarea rapidă a hotărârilor judecătorești pronunțate în speță și care îi acordau dreptul de vizitare și de găzduire a fiicelor sale. Acesta consideră că asistența autorităților nu a fost decât formală și că, datorită imposibilității de a-și exercita drepturile de vizitare, se află în situația unui părinte decăzut din drepturile părintești, chiar dacă nu există niciun argument moral sau legal pentru o asemenea situație.

b) Guvernul

62. Guvernul subliniază că reclamantul nu a solicitat niciodată ca hotărârea din 2 septembrie 2003 prin care i s-au acordat drepturi de vizitare temporare să fie investită cu formulă executorie. În ceea ce privește hotărârea din 5 septembrie 2003, având în vedere că instanțele naționale au dispus suspendarea executării și că, în decembrie 2003, acestea au încredințat copiii C.D.E. cu titlu provizoriu, Guvernul consideră că statul nu a încălcat dispozițiile art. 8 din Convenție.

63. În ceea ce privește ordonanța președințială din 9 martie 2004, astfel cum a fost modificată prin hotărârea din 14 februarie 2005, Guvernul subliniază că procedura de ordonanță președințială este o procedură specială și excepțională prin care instanțele sesizate nu examinează fondul cauzei, ci dispun măsuri cu caracter provizoriu pentru cazul în care sunt îndeplinite condițiile de urgență. Prin urmare, potrivit acestuia, perioada care poate fi luată în considerare pentru a dezbate neexecutarea ordonanței citate anterior se încheie la 10 martie 2005, data hotărârii definitive a instanțelor judecătorești române în cadrul procedurii de divorț. În plus, Guvernul observă că, potrivit informațiilor disponibile, reclamantul nu a formulat o nouă cerere în instanță pentru a i se recunoaște drepturi de vizitare definitive.

64. De asemenea, Guvernul subliniază că autoritățile naționale au acordat tot sprijinul reclamantului în vederea executării acestei ordonanțe, și aceasta chiar și după data hotărârii definitive în procedura de divorț. Astfel, acesta reamintește că reclamantul a primit asistență din partea executorului judecătoresc, precum și din partea autorităților publice și a autorităților competente pentru protecția copilului, în special a psihologilor. Pe parcursul acestei perioade, autoritățile competente au redactat mai multe rapoarte de evaluare psihologică și au realizat anchete sociale. De asemenea, Guvernul menționează faptul că, potrivit procesului-verbal redactat de către executorul judecătoresc la 1 august 2007, M.M. refuza să își vadă tatăl și că părinții și-au luat angajamentul de a urma un program de consiliere psihologică.

65. Guvernul subliniază că aspectele privind executarea acestei ordonanțe au fost analizate în cadrul procedurii penale desfășurate împotriva C.D.E. În această privință, reamintește concluziile hotărârii definitive pronunțate la 23 ianuarie 2008, potrivit cărora C.D.E. a vrut doar să își protejeze copiii și, nerespectând ordonanța citată anterior, aceasta nu a acționat cu rea-credință.

66. În cele din urmă, Guvernul concluzionează că autoritățile publice au păstrat un just echilibru între interesele în cauză și că statul român nu și-a încălcat obligația pozitivă de a garanta dreptul reclamantului la respectarea vieții sale de familie.

2. Motivarea Curții

a) Principii generale

67. Curtea reamintește că, pentru un părinte și copilul său, a fi împreună reprezintă un element esențial al vieții de familie, chiar dacă relația dintre părinți a încetat, și că măsuri interne care îi împiedică să fie împreună constituie o ingerință în dreptul protejat de art. 8 din Convenție [a se vedea, printre altele, *Johansen împotriva Norvegiei*, 7 august 1996, pct. 52, *Culegere de hotărâri și decizii* 1996-III, și *Elsholz împotriva Germaniei* (GC), nr. 25735/94, pct. 43, CEDO 2000-VIII].

68. În această privință, Curtea reamintește că, dacă art. 8 tinde în principal să protejeze individul împotriva imixtiunilor arbitrare ale autorităților publice, acesta generează, de asemenea, obligații pozitive inerente unei „respectări” efective a vieții de familie. Într-un caz ca și în celălalt, trebuie să se țină seama de justul echilibru care trebuie păstrat între interesele în cauză ale individului și ale societății în ansamblul său; de asemenea, în ambele ipoteze, statul beneficiază de o anumită marjă de apreciere (*Keegan împotriva Irlandei*, 26 mai 1994, pct. 49, seria A nr. 290).

69. În ceea ce privește obligația statului de a adopta măsuri pozitive, Curtea a declarat în numeroase rânduri că art. 8 implică dreptul unui părinte la măsuri care să îl reunească pe el și pe copilul său și obligația autorităților naționale de a lua astfel de măsuri (a se vedea, de exemplu, *Ignaccolo-Zenide împotriva României*, nr. 31679/96, pct. 94, CEDO 2000-I, și *Nuutinen împotriva Finlandei*, nr. 32842/96, pct. 127, CEDO 2000-VIII).

70. Cu toate acestea, obligația autorităților naționale de a lua măsuri în acest sens nu este absolută, deoarece, uneori, reunirea unui părinte cu copiii săi care trăiesc de mai mult timp împreună cu celălalt părinte nu poate avea loc imediat și necesită preparative. Natura și amploarea acestora depind de circumstanțele fiecărei spețe, dar înțelegerea și cooperarea tuturor persoanelor implicate constituie întotdeauna un factor important. Cu toate că autoritățile naționale trebuie să facă tot posibilul pentru a facilita o asemenea colaborare, obligația acestora de a recurge la constrângere în domeniu nu poate fi decât limitată: este necesar ca acestea să țină seama de interesele și de drepturile și libertățile aceluiași persoane, în special de interesele superioare ale copilului și de drepturile care îi sunt recunoscute prin art. 8 din Convenție. În cazul în care legăturile cu părinții riscă să amenințe aceste interese sau să aducă atingere acestor drepturi, este de competența autorităților naționale să asigure un just echilibru între acestea (*Hokkanen împotriva Finlandei*, 23 septembrie 1994, pct. 58, seria A nr. 299-A, și *Ignaccolo-Zenide*, citată anterior, pct. 94).

71. Prin urmare, punctul decisiv în speță constă în a ști dacă autoritățile române au luat toate măsurile care se impuneau în mod rezonabil pentru a facilita executarea hotărârii pronunțate de către instanțele interne prin care i se acorda reclamantului dreptul de vizitare a copiilor săi (*Hokkanen*, citată anterior, pct. 58).

72. Este necesar să se reamintească faptul că, într-o cauză de acest gen, caracterul adecvat al unei măsuri este stabilit în funcție de rapiditatea punerii sale în aplicare. Într-adevăr, procedurile privind autoritatea părintească și dreptul de vizitare, inclusiv executarea hotărârii pronunțate cu privire la acestea, necesită un rezultat urgent, deoarece trecerea timpului poate

avea consecințe iremediabile asupra relațiilor dintre copil și părintele care nu trăiește împreună cu el.

b) Aplicarea principiilor generale în speță

73. În primul rând, Curtea observă că nu se contestă în speță că legătura dintre reclamant și copiii săi intră sub incidența vieții de familie în sensul art. 8 din Convenție.

i) Perioada care trebuie luată în considerare

74. În ceea ce privește ordonanța președințială din 9 martie 2004, astfel cum a fost modificată prin hotărârea din 14 februarie 2005, Guvernul consideră că aceasta a încetat să producă efecte la 10 martie 2005, data pronunțării hotărârii definitive în procedura de divorț. Potrivit acestuia, reclamantul ar fi trebuit să introducă o nouă cerere pentru stabilirea drepturilor sale de vizitare definitive.

75. Curtea observă că executorul judecătoresc și autoritățile pentru protecția copilului la care s-a adresat reclamantul, chiar și după 10 martie 2005, nu au contestat niciodată sau pus la îndoială drepturile acestuia de vizitare, astfel cum au fost definite prin ordonanța citată anterior. În această privință, Curtea observă, de asemenea, că, la 6 aprilie 2005, judecătoria a admis cererea de executare a acestei hotărâri, recunoscând astfel caracterul executoriu al acesteia, chiar și după pronunțarea divorțului (pct. 26).

76. În plus, chiar dacă definește caracterul temporar al ordonanțelor președințiale, dreptul intern nu oferă nicio precizare cu privire la procedura care trebuie urmată în cazul în care hotărârea definitivă pronunțată în procedura de divorț nu conține nicio dispoziție privind dreptul de vizitare al părintelui căruia nu i s-a încredințat copilul. Or, în speță, decizia de divorț s-a pronunțat numai cu privire la încredințarea copiilor și nu s-a pronunțat cu privire la drepturile de vizitare ale reclamantului.

77. Curtea consideră că nu este de competența sa să se pronunțe cu privire la chestiunea de a ști dacă, în dreptul intern, ordonanța în cauză a continuat să producă efecte după pronunțarea deciziei definitive de divorț, dar se mulțumește să observe că, astfel cum reiese din elementele aflate la dosar, autoritățile publice sesizate de către reclamant pentru a-l ajuta în executarea ordonanței respective nu au invocat niciodată invaliditatea acesteia și au continuat să constate lipsa de conformare a C.D.E. față de ordonanță. Prin urmare, Curtea va lua, de asemenea, în considerare perioada care s-a scurs după 10 martie 2005.

78. În ceea ce privește celelalte două ordonanțe pronunțate în favoarea reclamantului în 2003, în special cea din 2 septembrie 2003 și cea din 5 septembrie 2003, Curtea observă că prima îi recunoștea drepturi de vizitare specifice pentru vacanța de vară din 2003, în timp ce a doua a încetat să producă efecte la 5 decembrie 2003, dată la care judecătoria a încredințat provizoriu cele două fete către C.D.E. Deși capetele de cerere întemeiate pe neexecutarea acestor ordonanțe au fost adresate în afara termenului de șase luni prevăzut de art. 35 § 1 din Convenție, Curtea va ține totuși seama de efectele rezultate în urma neexecutării lor în contextul chestiunii în care a fost sesizată (*mutatis mutandis*, *Hokkanen*, citată anterior, pct. 53). În special, aceasta va stabili dacă autoritățile române au depus eforturi rezonabile pentru a facilita menținerea legăturilor personale dintre reclamant și fiicele sale, în conformitate cu modalitățile prescrise de ordonanța președințială din 9 martie 2004, astfel cum a fost modificată prin hotărârea din 14 februarie 2005.

ii) Cu privire la punerea în aplicare a dreptului de vizitare și de găzduire al reclamantului

79. În speță, Curtea observă că, la momentul în care drepturile de vizitare ale reclamantului au fost definite prin ordonanța președințială din 9 martie 2004, orice legătură cu fiicele sale era deja întreruptă din 13 iunie 2003, dată la care C.D.E. a părăsit domiciliul comun. În timpul

acestei perioade, în pofida celorlalte două ordonanțe președințiale prin care i s-au acordat drepturi de vizitare și prin care i s-au încredințat provizoriu cele două fete, a avut loc o singură întâlnire, în octombrie 2003 (a se vedea pct. 14 și 54).

80. În mod similar Guvernului, Curtea susține că procedura de ordonanță președințială este o procedură de urgență care urmărește prevenirea unui prejudiciu iremediabil. Prin urmare, o punere în executare rapidă este esențială pentru îndeplinirea acestui obiectiv, cu atât mai mult în domeniul relațiilor familiale care se pot înrăutăți rapid în absența oricărei legături reale și efective între un părinte și copilul său.

81. Cu privire la acest aspect, Curtea observă că, deși reclamantul a introdus o cerere de executare la 27 ianuarie 2004, aceasta nu a fost examinată de judecătoria decât la 9 martie 2004. Având în vedere că orice legătură normală cu fiicele sale era deja întreruptă de mai mult de șase luni, Curtea nu este convinsă că o asemenea perioadă de timp este în concordanță cu esența unei astfel de acțiuni, care presupune urgență și al cărei scop este de a proteja individul împotriva oricărui prejudiciu ce poate rezulta din simpla scurgere a timpului (*mutatis mutandis*, *Ignaccolo-Zenide împotriva României*, citată anterior, pct. 102).

82. În afară de aceasta, Curtea observă că multiplele încercări de executare a ordonanței din 9 martie 2004, efectuate de către un executor judecătoresc, au fost fără nicio excepție nerespectate, ca urmare a comportamentului mamei. În ceea ce privește hotărârea definitivă din 14 februarie 2005, Curtea observă că încercările de executare au eșuat, chiar dacă executorul a fost asistat cu aceste ocazii de către reprezentanți ai forței publice și ai Direcției pentru protecția copilului. Or, în fața obstrucției permanente a C.D.E., autoritățile s-au limitat să redacteze procese-verbale în care se constata fie absența C.D.E. și a copiilor, fie refuzul primei de a se conforma hotărârilor prin care se acordau reclamantului drepturi de vizitare. C.D.E. nu a fost niciodată sancționată pentru nerespectarea hotărârilor în litigiu.

83. În plus, Curtea consideră că un termen de peste un an pentru a finaliza procedura de ordonanță președințială (a se vedea pct. 19-25) și imposibilitatea de a dispune executarea hotărârilor pronunțate în cadrul acestei proceduri nu corespund cerințelor procedurii de urgență a acestor cereri și necesității de a pune în aplicare cu rapiditate măsurile luate de instanțele judiciare.

84. În pofida faptului că au fost efectuate mai multe anchete sociale și evaluări psihologice în urma solicitărilor reclamantului, Curtea constată că acestea s-au limitat să constate starea de lucruri și să facă recomandări cu caracter general, fără să propună nicio măsură concretă pentru remedierea situației. Nu a avut loc nicio discuție cu fetele în vederea încercării de a le pregăti pentru întâlnirile cu tatăl lor. În plus, autoritățile competente nu i-au reunit pe tată și pe fiice înainte de august 2007.

85. În afară de aceasta, Curtea consideră că este extrem de regretabil că, în măsura în care înainte de 13 iunie 2003 legăturile dintre reclamant și fiicele sale erau perfect normale, astfel încât instanțele interne i-au încredințat copiii cu titlu provizoriu, după această dată, datorită refuzului sistematic al mamei de a-i permite să aibă legături cu fiicele, relația lor s-a deteriorat într-o asemenea măsură încât, în august 2007, ambele fete refuzau chiar și să iasă cu acesta pentru câteva ore (a se vedea pct. 53). Cu acest titlu, Curtea observă că rapoartele de evaluare psihologică și de anchetă socială redactate între 2003 și 2007 nu prezintă niciun refuz ferm din partea fiicelor de a menține legătura cu reclamantul. Din contră, toate aceste rapoarte constată faptul că ar fi în interesul fiicelor să mențină legăturile cu acesta, că resimțeau nevoia de afecțiune paternă, că acesta s-a comportat întotdeauna ca un tată bun și că nu i se putea reproșa nimic.

86. De asemenea, Curtea observă că, spre deosebire de alte cauze pe care le-a examinat în trecut, copiii reclamantului nu au fost expuși unor situații de violență sau de maltratare din partea acestuia și nu a existat nicio afirmație de acest gen din partea fostei sale soții (a se vedea *per a contrario*, *Glaser împotriva Regatului Unit*, nr. 32346/96, 19 septembrie 2000, și *Nuutinen*, citată anterior). În plus, nici instanțele, nici autoritățile pentru protecția copilului nu au constatat vreun deficit afectiv, o stare de sănătate îngrijorătoare sau un dezechilibru psihic

al reclamantului. Toate hotărârile judecătorești pronunțate în favoarea sa, precum și rapoartele psihologice și de anchetă socială subliniau interesul fiicelor de a menține legătura cu tatăl lor în vederea unei dezvoltări armonioase.

87. Curtea observă că nicio măsură nu a fost luată de către autorități pentru a crea condițiile necesare pentru executarea ordonanței în litigiu, fie că era vorba de măsuri coercitive împotriva C.D.E. sau de măsuri pregătitoare în vederea facilitării întâlnirilor dintre reclamant și fiicele sale. Spre deosebire de situația de fapt din cauza *Kalló împotriva Ungariei*, [nr. 70558/01, (dec.), 14 octombrie 2003], refuzul C.D.E. de a permite legătura fiicelor cu reclamantul nu a generat pentru aceasta nicio consecință și nicio sancțiune nu i-a fost aplicată în urma refuzului său de a prezenta copiii executorului judecătoresc.

88. În această privință, Curtea observă, de asemenea, că examinarea plângerii penale formulate de către reclamant împotriva C.D.E. pentru nerespectarea hotărârilor judecătorești prin care se defineau drepturile sale de vizitare a durat mai mult de trei ani și jumătate până la hotărârea definitivă din 23 ianuarie 2008. Or, în pofida refuzului persistent al C.D.E. de a respecta hotărârile luate și chiar și atunci când relațiile dintre reclamant și fiicele sale se deterioraseră într-o asemenea măsură încât fiicele refuzau să petreacă timp singure cu el, nu a fost luată nicio sancțiune sau măsură coercitivă împotriva mamei.

89. Dificultățile întâmpinate în executarea hotărârilor judecătorești prin care i se acordau reclamantului drepturi de vizitare proveneau în mare parte, în mod evident, din animozitatea existentă între cei doi părinți. Cu toate acestea, Curtea nu poate admite ca responsabilitatea neputinței hotărârilor sau a măsurilor relevante de a stabili legături efective să îi fie imputată reclamantului (*Hokkanen împotriva Finlandei*, citată anterior, pct. 60).

90. Confruntându-se cu hotărâri judecătorești inefficiente, acțiunea autorităților pentru protecția copilului a constatat în principal în însoțirea reclamantului și a executorului judecătoresc în timpul încercărilor de executare și în redactarea de simple constatări. Desigur, datorită unei ameliorări a relației dintre foștii soți, cele două întâlniri organizate în august 2007 au deschis calea către o evoluție mai bună, însă după un asemenea interval de timp încât relațiile reclamantului cu fiicele sale se degradaseră deja foarte serios.

91. Având în vedere considerațiile precedente, Curtea consideră că autoritățile competente nu au depus eforturi rezonabile pentru a facilita legăturile periodice dintre reclamant și cele două fiice ale sale. Din contră, lipsa de acțiune a acestora a obligat reclamantul să folosească fără încetare o întreagă serie de acțiuni lungi și în cele din urmă ineficace pentru a încerca să obțină respectarea drepturilor sale.

92. În consecință, Curtea este de părere că, în pofida marjei de apreciere de care beneficiază autoritățile competente în materie, imposibilitatea reclamantului de a-și exercita dreptul de vizitare constituie o atingere adusă dreptului său la respectarea vieții de familie, garantat de art. 8 din Convenție. Prin urmare, a fost încălcat art. 8 din Convenție.

II. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

93. Art. 41 din Convenție prevede:

„În cazul în care Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

94. Reclamantul nu formulează nicio cerere pentru prejudiciu material în temeiul art. 41 din Convenție. Prin urmare, Curtea nu are competența de a acorda o despăgubire cu acest titlu.

95. În ceea ce privește prejudiciul moral, reclamantul consideră că o constatare a încălcării art. 8 din Convenție constituie o reparație suficientă a prejudiciului moral pe care l-a suferit ca urmare a neexecutării hotărârilor judecătorești prin care i se acordau drepturi de vizitare.

96. Având în vedere poziția reclamantului, Curtea acceptă ca respectiva constatare a încălcării art. 8 să constituie o reparație echitabilă suficientă.

B. Cheltuieli de judecată

97. Reclamantul nu solicită rambursarea cheltuielilor de judecată. Curtea consideră că, prin urmare, nu este necesar să se pronunțe cu privire la acest aspect (*Cârjan împotriva României*, nr. 42588/02, pct. 43, 25 ianuarie 2007).

***PENTRU ACESTE MOTIVE,
În unanimitate,
CURTEA,***

1. ***Declară cererea admisibilă;***
2. ***Hotărăște că a fost încălcat art. 8 din Convenție ca urmare a neexecutării hotărârilor judecătorești prin care i se acordau reclamantului drepturi de vizitare a celor două fiice minore ale sale;***
3. ***Hotărăște că respectiva constatare a încălcării constituie în sine o reparație echitabilă suficientă pentru prejudiciul moral suferit de reclamant.***

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 13 octombrie 2009, în temeiul art. 77 § 2 și 3 din regulament.

Santiago Quesada
Grefier

Josep Casadevall
Președinte